

Afdoend onderzoek

Weidevogel: Horn- en Kuijerpolder

13 juni 2019

Samenvatting

Voor de Kuijerpolder te Nederhorts den Berg worden plannen voor- bereid voor woningbouw. De Horn- en Kuijerpolder is echter onlangs aangewezen als weidevogelleef- gebied. Onderzocht is wat de effecten van de woningbouw op de weidevogels is.

Binnen de verstoringszone rondom de woningbouwlocatie zijn zeer beperkt weidevogels aangetroffen. De effecten zijn daarom marginaal.

De aanwijzing van de Horn- en Kuijerpolder als weidevogelleef- gebied is niet geschiedt conform de normen die gesteld zijn door de provincie.

Inhoud

2 - Inleiding

3 - Beschrijving gebied

4 - Beleid t.b.v. weidevogels

5 - Waarnemingen

6 - Advies en bronnen

B1- waarnemingen in 2019

Colofon

Opdrachtgever	Kennemerland Beheer
Projectnummer	18.211
Datum	13 juni 2019
Auteur	P.J.H. van der Linden
Gecontroleerd	T. Ursinus
Status	concept

*Els & Linde B.V.
Spechtstraat 59
1223 NX Hilversum
mob 06 - 27564247
e-mail vanderlinden@elsenlinde.nl*

Inleiding

Kennemerland Beheer is bezig met de uitwerking van plannen voor ontwikkeling van 175 woningen in de Horn- en Kuijerpolder. De locatie ligt aan de noordrand van het dorp Nederhorst den Berg. De oppervlakte is ongeveer 8 ha en bestaat overwegend uit weiland. De woningbouw is een wezenlijke bijdrage aan de vraag naar woningen in de Randstad en daarmee een groot maatschappelijk belang. De gemeente Wijdmeren is in principe akkoord met het bouwen van woningen op die locatie.

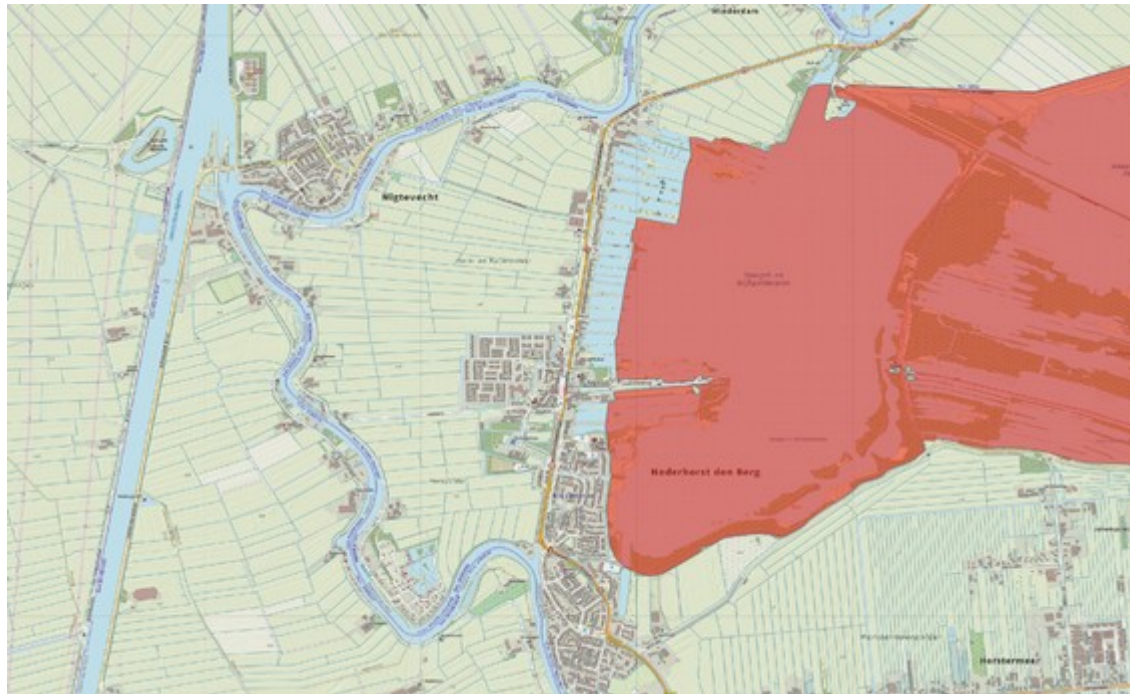
Eerst onlangs, mei 2018, heeft de provincie Noord-Holland bepaald dat de Horn- en Kuijerpolder een beschermd weidevogelleefgebied is. Door die aanwijzing lijkt woningbouw geblokkeerd. Els & Linde is gevraagd te beoordelen wat de eventuele effecten op weidevogels zijn en of de aanwijzing op juiste gronden is geschiedt.

In eerste instantie wordt ingegaan op het beleid m.b.t. weidevogels en de aanwijzing van de weidevogelleefgebieden. Daarna wordt in een bureaustudie bepaald op welke basis de beslissing (waarschijnlijk) is genomen en wat theoretisch de effecten kunnen zijn van de woningbouw. De gegevens uit de bureaustudie worden getoetst door de weidevogels te inventariseren. Hiervoor is in 2019 het noordelijk deel van de Horn- en Kuijerpolder geïnventariseerd. Tenslotte wordt een conclusie getrokken over de effecten op de weidevogelstand.

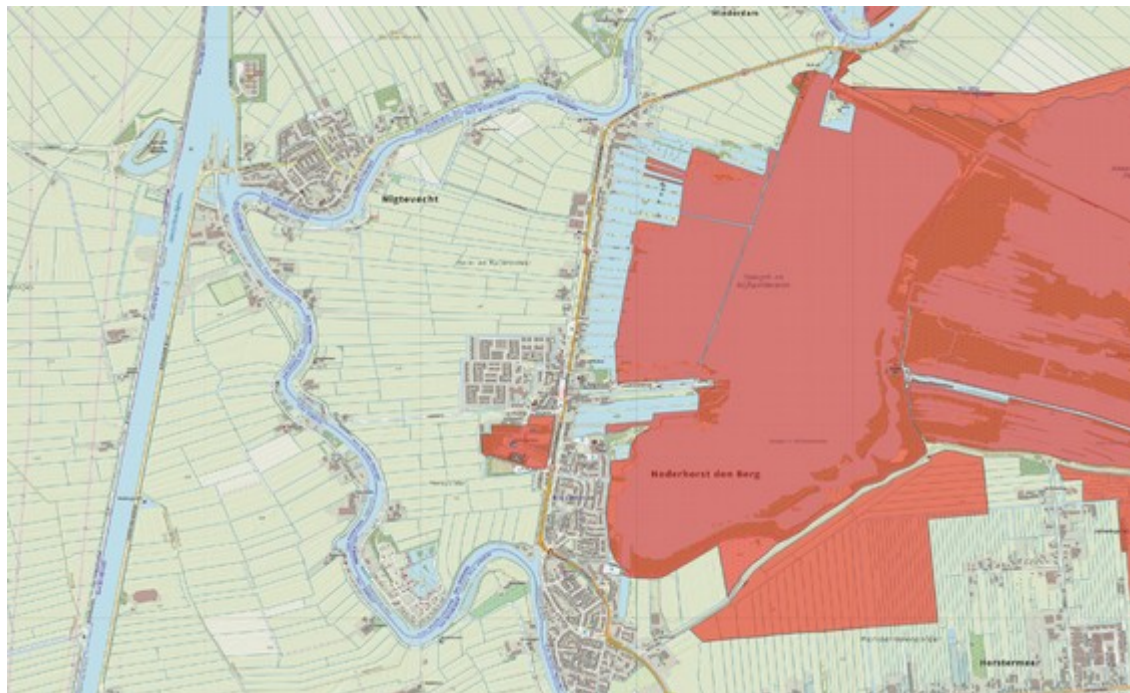
Globale ligging van de ontwikkelingslocatie.

H02 Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden

Ligging van de Natura 2000-gebieden.

Ligging van de Natuurnetwerk Nederland.

De Horn- en Kuijerpolder is een polder in agrarisch beheer. De polder heeft een drooglegging van 50-80 cm (grondwatertrap II). Gebieden die binnen het Natura 2000 vallen of binnen het natuurnetwerk liggen op enige afstand. Het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen ligt op 220 m, gerekend vanaf het te ontwikkelen gebied. Het Natuurnetwerk ligt op dezelfde afstand.

Natura 2000

Via de Natura 2000 zijn gebieden beschermd van internationaal belang. Voor deze gebieden zijn doelstellingen geformuleerd voor het behoud van habitats en planten en dieren. Deze Natura 2000 gebieden zijn ook beschermd tegen invloeden van buiten, zoals stikstofdepositie en grondwaterstromen.

Natuurnetwerk Nederland

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk van Nederland. Het Natuurnetwerk Nederland wordt via de ruimtelijke verordening beschermd

Weidevogelleefgebied

De belangrijke gebieden voor weidevogels zijn in Noord-Holland beschermd. Binnen de gebieden gelden strikte regels, de weidevogels mogen niet verstoord worden. Het weidevogelleefgebied kent geen externe werking. Recent is de Horn- en Kuijerpolder aangewezen als weidevogelleefgebied. Voor de nieuwe weidevogelgebieden is nog geen digitale kaart beschikbaar

H03 Beleid met betrekking tot weidevogels

Ambitiekaart uit het Natuurbeheerplan 2019
(geen weidevogelambitie in de Horn- en Kuierpolder).

Weidevogels in de Kuierpolder in 2018 (bron: NDFF).

De bescherming van weidevogelleefgebieden is in Noord-Holland geregeld via de omgevingsverordening; Titel 4 Weidevogelleefgebieden, artikel 25 Weidevogelleefgebieden. De beschermingsmaatregelen zijn kort gezegd: er mag niets worden uitgevoerd of ontwikkeld dat schade doet aan de weidevogelstand. Het provinciaal bestuur kan jaarlijks – gehoord de raad – op basis van inventarisaties besluiten de begrenzing te wijzigen. In de wijziging van 2018 is de Horn- en Kuierpolder opgenomen als beschermd. In de toelichting staat: '[...] Deze aanvullende kerngebieden (die voldoen aan het kerngebiedenbeleid) worden nu namelijk nog niet beschermd door de PRV en lopen mogelijk risico onderdeel te zijn van nieuwe (stedelijke) ontwikkelingen.'

Uit weidevogelvisie: 'Anders dan in het verleden zal de provincie de komende twaalf jaar veel gericht investeren in gebieden die geschikt zijn (of zijn te maken), waar zich bepaalde minimum dichtheden aan weidevogels bevinden (de zogeheten kerngebieden) en waar een effectieve maatregelmix wordt ingezet.' Dit beleid – middelen richten op kerngebieden – is tot op heden staand beleid. In de weidevogelvisie wordt beschreven waaraan een kerngebied moet voldoen. Daarbij worden twee typen onderscheiden:

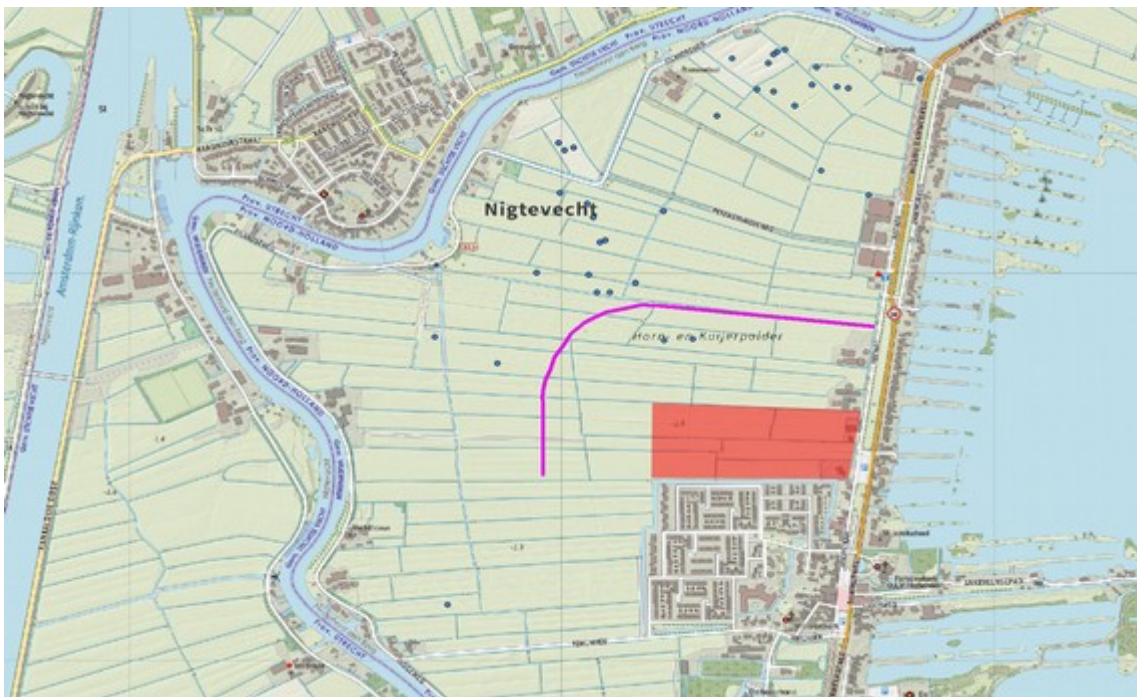
- gruttokerngebied, met minimaal 10 bp/100 ha, en;
- weidevogelkerngebied met minimaal 20 bp/100 ha (waarbij kievit, krakeend en graspieper niet worden meegewogen).

In de visie wordt tevens aangegeven dat er een telling is in 2009 waarop de kerngebieden gebaseerd worden en evaluaties in 2012, 2015 en 2018. De provincie publiceert haar waarnemingen in de NDFF. Op basis van de gegevens uit de NDFF is de volgende tabel samen te stellen. De Horn- en Kuierpolder is ca. 190 ha groot (de Kuierpolder, ten noorden van de Torenweg, is 149 ha). Uit de tabel blijkt duidelijk dat niet wordt voldaan aan de criteria voor een weidevogel of een gruttokerngebied. Als de gehele Horn- en Kuierpolder wordt beoordeeld, en de hele polder is aangewezen, dan is in 2018 de dichtheid van de grutto 3,7 bp/100 ha en van weidevogels 11,0 bp/100 ha.

Soort	Aantal				Dichtheid (bp/100 ha)			
	2009	2012	2015	2018	2009	2012	2015	2018
Grutto	2	2	–	7	1,3	1,3	–	4,7
Weidevogels	3	4	–	21	2	2,7	–	14,0

In de weidevogelvisie worden drie doelen gesteld t.a.v. weidevogels; een duurzame populatie, een duurzaam beheer en een duurzame inzet. Oosterveld en Altenburg (2005) stellen gemotiveerd dat een duurzame populatie minimaal 50 broedparen per soort bevat. Het zal duidelijk zijn dat de telling in 2018 in de Horn- en Kuierpolder te laag scoort om een duurzaam behoud van de populatie te verkrijgen. In het Natuurbeheerplan wordt jaarlijks vastgelegd wat de ambities zijn en waarvoor geld is gereserveerd binnen het natuurbeheer. Uit de gegevens van het meest recente Natuurbeheerplan blijkt dat tot op heden er geen weidevogelbeleid c.q. beheer wordt uitgeoefend in de Horn en Kuierpolder. Ook van een duurzame inzet is geen sprake.

H04 Waarnemingen: veldgegevens en gegevens uit de literatuur

Weidevogels en de verstoringzone rondom de nieuwbouw.

© Yves Adams

Desktop research

De belangrijkste bron voor de verspreiding van de weidevogels is de NDFF. Uit de meest recente gegevens (2018) blijkt dat in de noordhoek van de polder weidevogels worden waargenomen, en dat in de rest van de polder geen weidevogels worden gemeld. De weidevogels komen dus maar in een beperkt deel van de Horn- en Kuijerpolder voor. Op de kaart staan alle weidevogels (dus incl. kievit, graspieper en krakeend). In totaal zijn maximaal 35 broedparen aangetroffen. In 2016 zijn eveneens een substantieel aantal waarnemingen bekend. In totaal zijn dat 45 broedparen, wel zitten deze dieren noordelijker dan in 2018.

De bouw van de woningen is gepland aansluitend aan de noordrand van Nederhorst den Berg. De oppervlakte te ontwikkelen gebied is 8 ha. Op de kaart is het ontwikkelingsgebied ingetekend. Weidevogels worden verstoord door hoge objecten zoals woningen. Uit de literatuur blijkt dat de verstoringzone vanuit woningen 250 meter bedraagt. Dat kan enigszins verzacht worden tot 200 m door de woningen af te schermen met een groenstrook (bomen en struiken). Op de kaart is een verstoringzone van 250 m ingetekend. Het blijkt dat binnen deze verstoringzone en het ontwikkelingsgebied in 2018 in totaal 2 kieviten zijn aangetoond. Alle overige vogel zitten ruim buiten de verstoringafstand. Uit de inventarisatie van 2016 volgt dat er geen enkele verstoring is te verwachten.

Veldwerk

Ter controle van de waarnemingen in de NDFF en om zeker te zijn van een actueel overzicht is in 2019 de Kuijerpolder geïnventariseerd. op weidevogels; voor de inventarisatie zijn veldbezoeken gebracht in maart, april en mei. Bij geen van de inventarisaties zijn weidevogels gezien in de directe omgeving van het ontwikkelingsgebied.

	27-3-19	15-4-19	16-5-19
Grutto	–	–	–
Scholekster	4	4	8
Kievit	4	6	7
Tureluur	1	4	5

Het aantal aangetroffen exemplaren van de tureluur en de scholekster is wat hoger dan de tellingen uit de NDFF, terwijl er in 2018 3 grutto's zijn aangetroffen en in 2019 geen. Het aantal kieviten verschilt significant – in 2019 duidelijk minder dan in 2018. Er zijn geen aanwijzingen dat bij de provinciale telling dieren zijn gemist.

H06 Conclusie, advies en gebruikte bronnen

Effecten

Voor de ontwikkeling van de woningen is het van belang na te gaan of er effecten zijn op beschermde natuurwaarden, in dit geval op de weidevogels. Rondom de woonwijk is een verstoringszone van 250 m getrokken. Binnen die verstoringszone zijn in 2018 2 broedparen van de kievit aangetroffen. Daarnaast is er een waarneming uit 2009 (tureluur) en 1994 (scholekster). De conclusie is dat de weilanden matig tot ongeschikt zijn voor weidevogels. De effecten van de woningbouw zijn marginaal.

Artikel 25 lid 3 geeft enkele mogelijkheden voor een afwijking van de bescherming van het weidevogelleefgebied.

In afwijking van het eerste lid kan een bestemmingsplan wel voorzien in de in dat lid omschreven ontwikkelingen indien dit geschiedt ten behoeve van:

- a een ingreep waarvoor geen aanvaardbaar alternatief aanwezig is en waarmee bovendien een groot openbaar belang wordt gediend;*
- b woningbouw indien er sprake is van de toepassing van de regeling Ruimte voor Ruimte als bedoeld in artikel 16 en waarbij de natuurdoelen leidend zijn;*
- c woningbouw die bijdraagt aan een substantiële verbetering van in de directe omgeving daarvan aanwezige natuurkwaliteiten van het landschap of;*
- d een ingreep die netto geen verstoring van het weidevogelleefgebied geeft.*

In het voorliggende situatie is het waarschijnlijk via 25,3c of 25,3d (ondersteund met het maatschappelijk belang) mogelijk om tot realisatie te komen.

Aanwijzing

De provincie heeft criteria opgesteld waaraan een weidevogelleefgebied moet voldoen. Tevens heeft de provincie zichzelf de mogelijkheid gegeven om – op basis van een inventarisatie – wijzigingen in de begrenzing aan te brengen. De Horn- en Kuijerpolder voldoet op geen enkele wijze aan een van de criteria die de provincie zichzelf heeft opgelegd. Het zeer gering aantal broedparen maakt dat er geen duurzame populatie mogelijk is voor een van de weidevogels. Ook de recente inventarisatie geeft geen aanleiding om de gehele Horn- en Kuijerpolder aan te wijzen. In belangrijke delen zijn nog nooit of slechts incidenteel weidevogels gemeld. Alleen in het noorden van de polder is een zekere concentratie van weidevogels aanwezig.

- Anonymus (2014) Kerngebieden weidevogels Noord-Holland en een voorstel voor scholeksterleefgebied. Landschap Noord-Holland.
- Anonymus (2017) Natuurbeheerplan 2018 Noord-Holland. Provincie Noord-Holland.
- Anonymus (2018) Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 11 december 2018 (nr 1060770/1150918) tot wijziging van kaart 4 (ecologie) en kaart 5b (bufferzone) van de Provinciale Ruimtelijke Verordening. Provinciaal Blad.
- Anonymus (2018) Provinciale Ruimtelijke Verordening mei 2018. Provincie Noord-Holland.
- Anonymus (2018) Toelichting conceptwijziging Provinciale Ruimtelijke Verordening 2018. Provincie Noord-Holland.
- Anonymus (2018) Toelichting Weidevogelleefgebieden. Provincie Noord-Holland.
- Anonymus (2019) Provinciale Ruimtelijke Verordening februari 2019. Provincie Noord-Holland.
- Oosterveld, E.B. & W. Altenburg (2005) Kwaliteitscriteria voor weidevogelgebieden. Altenburg & Wymenga, Veenwouden.
- Scharringa, K., R. van 't Veer & I. Miedema (2005) Atlas van de natuur in de Vechtstreek. Landschap Noord-Holland, Castricum.
- Schotman, A.G.M., H. Sierdsema & Th.C.P. Melman (2014) Kerngebieden voor weidevogels in de praktijk. Methodiek gebruikt voor maken voorstel kerngebieden Noord-Holland. Alterra, Wageningen.
- Sierdsema H., A.G.M. Schotman, E.B. Oosterveld & Th.C.P. Melman (2013) Weidevogelkerngebieden Noord-Holland. Alterra, Wageningen.

B01 Waarnemingen van weidevogels in de Kuijerpolder

Weidevogels in maart 2019.

Weidevogels in april 2019

Weidevogels in mei 2019 (met gemaaide percelen).